

VERDENS BESTE SKOLE

UNGE HØYRES SKOLEPOLITISKE PROGRAM

UNGE
HØYRES
53
LANDSMØTE
BERGEN
17.-19. JUNI
2016

Kjære Unge Høyre,

I lang tid trodde politikerne at Norge hadde verdens beste skole. Men i 2000 ble det gjennomført en internasjonal undersøkelse i regi av OECD (PISA-undersøkelsen) som viste at norske 15-åringer hadde lavere kompetanse i lesing, matematikk og naturfag enn mange andre land i Europa. PISA-sjokket i 2001 endret den politiske debatten om norsk skole, og skapte interesse for å innhente mer kunnskap om skolen. I dag vet vi mye mer. Mye er bra i norsk skole! Norske elever trives godt på skolen. De er selvstendige, skårer godt på kritisk tenkning og demokratiforståelse.

Men skolen har to store utfordringer. Den reproducerer sosiale forskjeller og norske elever presterer fremdeles ikke godt nok, spesielt i matematikk og naturfag. Samtidig er Norge et av de landene som bruker mest penger på skole.

Å begynne i norsk skole er nesten som å spille Lotto. Det er store forskjeller mellom kommuner, skoler og klasser. Elevenes resultater avhenger i alt for stor grad av deres bakgrunn, kommunen de bor i, skolen de går på og læreren de får.

Det er flere grunner til dette. Vi har tatt utgangspunkt i tre hovedårsaker.

1. Istedenfor å hjelpe elevene som sliter med en gang de begynner på skolen, har norsk skole hatt en tendens til å "vente og se" og håpe at problemene går over. Mange elever lærer ikke å lese, skrive og regne tidlig nok i skoleløpet. Sannsynligheten for at disse elevene fullfører videregående opplæring er lav.
2. Det er ingen som er sjef i norsk skole. Mange lærere, rektorer og skoleeiere har ikke god nok kompetanse, og det er for få lærere og rektorer som samarbeider for å bli bedre. Svak skole- og klasseledelse fører til at ingen tar ansvar for elevenes svake resultater.
3. Skolen er ikke godt nok tilpasset hver enkelt elev. Skolen tar for lite hensyn til at elever har forskjellige styrker og svakheter, og lærer på forskjellige måter.

Dette vil vi gjøre noe med!

Unge Høyre vil ha en skole som gir muligheter til alle, uavhengig av bakgrunn. En god skole er avgjørende for at alle mennesker kan få realisere sine drømmer!

Programkomiteen har bestått av Mathilde Tybring-Gjedde (leder), Sandra Bruflot, Ola Svenneby, Jenny Clemet von Tetzschner, Peder Gjerstad, Jacob Mæhle, Lise Hammersland Mjelde, Sindre Nilsskog, Gaute Kandal Hoel, Elizabeth Åsjord Sire og Hedvig Heyerdahl (sekretær for komiteen).

God debatt!

Med vennlig hilsen,

Mathilde Tybring-Gjedde
Leder av Unge Høyres programkomité 2016

Innholdsfortegnelse

Et fullført skoleløp	4
Kapittel 1: Tidlig innsats	4
Kapittel 2: Videregående opplæring	6
Kapittel 3: Vurdering	10
Kapittel 4: Grunnleggende ferdigheter	12
Kapittel 5: Skoleledelse og skoleeiere	14
Kapittel 6: Læreren	16
Kapittel 7: Teknologi	18
Kapittel 8: Skolehelse og rådgivning	19
Kapittel 9: Finansiering og inntak	21
Kapittel 10: Privatskoler og friskoler	22
Kapittel 11: Elevmakt	23

Et fullført skoleløp

Rett til utdanning er avgjørende for at alle mennesker skal ha like muligheter til å lykkes i livet. Kunnskap skaper utvikling i samfunnet, gir grunnlaget for innovasjon og nytenkning og er nøkkelen til sosial mobilitet.

Unge Høyre mener at skolens fremste formål er å lære oss nysgjerrighet, grunnleggende ferdigheter og evnen til å lære. Skolen skal bidra til at elevene får de verktøyene de trenger for å skape sin egen fremtid.

Frafall fra videregående opplæring er en stor utfordring i dag. Unge som dropper ut av videregående opplæring havner i større grad utenfor arbeidslivet enn unge som fullfører videregående opplæring, og det er en betydelig forskjell i levealder mellom de med høyt og lavt utdanningsnivå. For å hindre frafall er det nødvendig å se hele utdanningsløpet i sammenheng. I dag går alt for mange elever ut av grunnskolen uten å få realisert sitt potensial for læring og utvikling. Unge Høyre mener at grunnleggende ferdigheter skal stå i sentrum fra barn begynner i barnehagen til de fullfører videregående opplæring. Ressurser skal settes inn tidlig, slik at alle barn har like muligheter til å lykkes senere i skoleløpet.

Vi trenger et utdanningssystem som i større grad er tilpasset hver enkelt elev. Både de elevene som mangler motivasjon til å sitte 13 år sammenhengende på skolebenken, og de elevene som ønsker å få større utfordringer, bør møte en skole som er tilpasset dem. Unge Høyre vil at det skal utvikles flere retninger innenfor videregående opplæring, slik at flere elever fullfører videregående opplæring.

Vi vet at det blir et stort behov for fagarbeidere i fremtiden, særlig innen helse og omsorg. Det er for få elever som velger yrkesfag, og yrkesfag har ofte blitt løsningen for umotiverte elever som sliter på skolen. Mange yrkesfagelever får heller ikke fullført utdanningen sin, enten fordi de slutter på skolen, eller fordi de ikke får lærlingplass. Unge Høyre vil heve statusen til yrkesfaglige linjer, sikre flere lærlingplasser og arbeide for at flere velger og fullfører yrkesfaglig opplæring.

Kapittel 1: Tidlig innsats

I dag har barn av høyt utdannede foreldre bedre språkferdigheter enn barn av lavt utdannede foreldre allerede i treårsalderen. Barn av foreldre med høy utdanning har større sjanse for å fullføre videregående opplæring, og forskjellene mellom elevene forsterkes gjennom skoleløpet. Unge Høyre vil at alle elever skal ha mulighet til å utvikle egne evner og ferdigheter. Elevenes bosted eller sosiale bakgrunn skal ikke være avgjørende for deres muligheter til å lykkes på skolen. Tidlig innsats fostrer mer læring og jevner ut forskjellene mellom elevene.

Barnehagen

Læring gjennom lek i barnehagen

Mange barn begynner på skolen uten å ha tilstrekkelige språkferdigheter, og dette fører til at mange henger etter og faller fra allerede etter kort tid i skoleløpet. Unge Høyre vil sikre at elevene har bedre ferdigheter i norsk før de begynner på skolen. For å få til dette, bør flest mulig barn gå i barnehage. Det er likevel viktig at hver enkelt familie har frihet til å avgjøre hva som er best for deres barn, og derfor skal ikke barnehagen være obligatorisk for alle.

Unge Høyre vil:

- Legge til rette for at flest mulig velger å sende barna sine i barnehagen.
- Innføre konkrete ferdighetsmål i barnehagen som viser hva barna skal kunne før de begynner på skolen.
- At barnehagene skal foreta systematisk kartlegging av barnas ferdigheter før skolestart, og sikre at skolen har tilgang til denne informasjonen ved skolestart.
- Støtte kommuner som ønsker å innføre gratisommerskole for barn som havner under kritisk grense i norsk før skolestart.
- Differensiere foreldrebetaling i barnehagene, og gi gratis kjernetid til familier med lav inntekt.
- Fjerne maksprisen på barnehageplass.
- Gi barn på asylmottak mulighet til å gå i barnehage.
- Jobbe for at flere pedagoger i barnehagen har kompetanse innenfor dysleksi og dyskalkuli, slik at man fanger opp barn med spesielle behov før skolestart.

Kvalitet i barnehagen

Barnehagen er en viktig læringsarena. Dessverre er det store forskjeller mellom barnehagene, og for lite åpenhet om kvaliteten i de ulike barnehagene. Unge Høyre mener at barna fortjener en god og trygg barnehage, og at foreldre skal ha en reell mulighet til å velge mellom ulike barnehager.

Unge Høyre vil:

- Fortsette å bruke kommersielle og ideelle barnehageaktører, og sikre en reell likebehandling av offentlig og private barnehager.
- Sikre mer informasjon om kvaliteten i barnehagene gjennom brukerundersøkelser og kontroller.
- Ha åpenhet om kvaliteten til den enkelte barnehage, både offentlig og privat, og sikre at informasjonen er lett tilgjengelig gjennom en kvalitetsportal på internett.
- Tilby ufaglærte som jobber i barnehagene praksisbasert barnehagelærerutdanning, en deltidsutdanning over fire år som det er mulig å kombinere med arbeid.
- Styrke barnehagelærerutdanningen ved å etablere egne utdanningsbarnehager, etter modell av universitetssykehusene.
- Innføre krav om bestått ledelseskurs for nye barnehageledere.
- Gi barnehageansatte gode nok verktøy og tilstrekkelig veiledning til å vite når de skal melde fra til barnevernet.

Grunnskolen

De første årene på skolen har stor innvirkning på resten av skolegangen, og derfor er det viktig å hjelpe hver enkelt elev så tidlig som mulig i grunnskolen. Unge Høyre vil gi alle elever tilpasset undervisning fra første klasse for at elevene skal lære mest mulig, og for å hindre at flere faller fra. Gjennom nivåvalg kan elevene, i samråd med læreren, til enhver tid velge hvilket nivå det skal være på undervisningen i basisfagene.

Unge Høyre vil:

- Innføre rett til nivåvalg i basisfagene norsk, engelsk og matematikk fra 5. klasse, slik at elevene til enhver tid kan velge nivå på undervisningen i samråd med lærer.
- Sette inn ressurser til spesialundervisning og ekstraundervisning så tidlig som mulig i skoleløpet.
- At lærere og skoleledere på den enkelte skole skal avgjøre hvilke barn som trenger spesialundervisning i samarbeid med pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT).
- At alle elever skal få en individuell vurdering av om de er klare for neste skoleår. Elever som ikke har oppnådd tilstrekkelige ferdigheter, skal tilbys flere skoletimer eller sommerskole.
- At alle elever skal ha mulighet til å fortsette skoleløpet, selv om de ikke følger normal progresjon
- Innføre fritt skolevalg også i grunnskolen, men beholde retten til å gå på nærskolen.

Skolen har overtatt flere oppgaver som tidligere var foreldrenes ansvar. Unge Høyre mener dette er uheldig og vil motarbeide en utvikling der foreldreansvaret gradvis reduseres. Derfor vil Unge Høyre etablere frivillige foreldreskoler som kan hjelpe flere foreldre til å forstå hva som er deres ansvar i elevens utdanning.

Unge Høyre vil:

- At flere skoler skal tilby foreldreskole.
- At foreldre som holder barn borte fra skolen, og som ikke oppfyller opplæringsplikten på andre måter, skal miste barnetrygden og barnevernet skal underrettes.

Skoleløpet

Gjennom skoleløpet utvikler elevene seg i ulikt tempo, og noen blir raskt klare for å mestre neste nivå. Unge Høyre vil gi skoleklare barn muligheten til å begynne på skolen tidligere, og gi flere skoleflinke elever muligheten til å forsere enkeltfag eller skoleår.

Det viktigste er at tiden elevene tilbringer på skolen gir kunnskap og faglig utbytte. I tillegg skal elevene få tilstrekkelig med fritid ved siden av skolegangen. Unge Høyre er mot en heldagsskole, og vil øke kvaliteten på undervisningen fremfor å sette inn flere undervisningstimer.

Unge Høyre vil:

- At elevene skal ha rett til fritid, og at skoledagen ikke skal utvides med flere timer.
- Videreføre skolestart det året elevene fyller seks år.
- At det skal bli enklere å gi barn som vurderes som skoleklare, anledning til å begynne på skolen tidligere.
- Legge til rette for forserte løp, slik at flere elever får muligheten til å forsere enkeltfag eller skoleår.
- Etablere profilskoler på ungdomstrinnet, slik at ungdomsskoletilbudet blir mer mangfoldig, og slik at elever på ungdomstrinnet kan fordype seg på ulike områder.
- Fjerne «Den Kulturelle Skolesekken».

Skoleferier

Barn trenger variasjon i livene sine med lek, sosialisering og nye erfaringer. Sommerferien gir mange ungdommer mulighet til å få en fot inn i arbeidslivet og tid til å lade opp for et nytt skoleår. Samtidig er erfaringene fra frivillig sommerskole veldig positive, både for de som henger etter og de som trenger ekstra utfordringer på skolen. Unge Høyre vil utvide sommerskoletilbudet, slik at flest mulig elever får tilbud om gratis sommerskole i sommerferien.

Unge Høyre vil:

- Flytte høstferien til senere ut i semesteret og beholde vinterferien.
- Beholde ordningen med cirka åtte ukers sommerferie.
- At flest mulig elever skal få tilbud om gratis sommerskole.

Kapittel 2: Videregående opplæring

I dag er det for mange elever som ikke fullfører videregående opplæring. Unge Høyre mener at det viktigste er at alle får tilstrekkelige kunnskaper og ferdigheter, slik at de kan få seg en jobb og leve et selvstendig liv - og ikke nødvendigvis at alle fullfører videregående skole. Samtidig vet vi at de som ikke har fullført videregående skole oftere faller utenfor arbeidslivet. Derfor må vi legge til rette for at flest mulig skal kunne fullføre den videregående opplæringen og sikre gode alternativer for de som ikke ønsker eller makter å fullføre.

Mange ungdommer er selvstendige og kan ta gode valg på egenhånd, men det er også mange elever som trenger en ekstra oppfordring for å fullføre skolen eller få seg en jobb. Unge Høyre mener at det ikke skal være økonomisk lønnsomt å slutte på skolen for å delta på arbeidsmarkedstiltak og motta tiltakspenger fra NAV. Vi vil derfor endre den nedre aldersgrensen for å motta tiltakspenger fra NAV fra 16 til 18 år.

Unge Høyre vil:

- Videreføre ordningen med frivillig videregående opplæring.
- Innføre obligatorisk sommerskole i basisfag for søkere til videregående skole med mindre enn 20 grunnskolepoeng.
- Gi elever mulighet til å oppnå studiekompetanse på to år.
- Opprettholde den nedre aldersgrensen på 18 år for å få tiltakspenger fra NAV.

Dersom noen elever verken er motivert til begynne på eller fullføre videregående skole, mener Unge Høyre at elever bør tilbys alternative opplegg. Det kan eksempelvis være å gi elevene mulighet til å ta kortere pauser fra det ordinære skoleløpet for å få mer praksisrettet undervisning, eller delta i yrkeslivet uten å forsvinne ut av skolesystemet. Elever som ikke fullfører videregående opplæring skal motta et kompetansebevis for de fagene de har fullført, slik at de kan vise hva slags kompetanse de har når de søker arbeid.

Unge Høyre vil:

- At umotiverte elever kan tilbys et alternativt tilbud til den videregående skolen i kortere perioder, etter modell av Arbeidsinstituttet i Buskerud og Abildsø Gård i Oslo (alternative skoler).
- At ordningen med utplassering i yrkeslivet styrkes, slik at elever med behov for alternativ opplæring kan få det.
- Dele studiespesialiserende inn i grunnkurs 1 og grunnkurs 2. Dersom man avslutter videregående skole etter ett år, mottar man kompetansebevis for fullført grunnkurs 1.

Skoledagen

Norsk skole har de siste årene gitt elever mer frihet, fleksibilitet og ansvar for egen læring. Dette har gått utover mange elever som mangler indre motivasjon og har behov for lærere som stiller krav til tilstedeværelse og struktur. Unge Høyre mener derfor at fleksitid vil dra skolen i feil retning. Det vil også skape ekstra utfordringer for læreren og arbeidsmiljøet dersom elever kan komme og gå slik de ønsker i undervisningen.

Mange elever sliter i dag med søvnmangel, som kan gå utover skolearbeid, resultater og psykisk helse. For enkelte elever kan det dermed være fordelaktig å starte skoledagen en time senere. Unge Høyre vil derfor gjennomføre flere forsøksordninger med skolestart senere på dagen.

Unge Høyre vil:

- Gjennomføre flere forsøksordninger med skolestart senere på dagen.
- Redusere antall timer i skolen som brukes til noe annet enn fag.

Yrkesfag

Norge kommer til å mangle mer enn 90 000 fagarbeidere innen 2035, og det er avgjørende at flere velger yrkesfag hvis Norge skal sikre arbeidsplasser i fremtiden. Nesten halvparten av elevene på yrkesfag fullfører ikke skolegangen. Unge Høyre vil forsterke satsingen på yrkesfag for å gjøre yrkesfag mer attraktivt, slik at flere velger og fullfører yrkesfaglig utdanning.

Det yrkesfaglige løpet

Den tradisjonelle modellen for det yrkesfaglige løpet innebærer at elevene er to år på skole og to år i lære. For mange elever er det viktig for motivasjonen å ha praksis allerede fra første skoleår, slik at man veksler mellom teori og praksis. Unge Høyre vil ha flere alternative opplæringsløp slik at flere elever klarer å fullføre den yrkesfaglige utdanningen.

Unge Høyre mener det er på høy tid at yrkesfag blir mer praktisk. Samtidig erkjenner vi at så lenge yrkesfagelever fortsatt skal ha mulighet til å ta påbygg til generell studiekompetanse, må elevene ha en del teori i basisfagene. For å sikre at alle yrkesfagelever får en undervisning som er tilpasset dem, ønsker Unge Høyre en tredeling av yrkesfaglig utdanning. Elever som ønsker yrkesfag med betydelig mer praksis, skal kunne velge en yrkesfaglig utdanning ("yrkesfag max") med lite teori og uten mulighet for påbygg. Elever som fortsatt ønsker å ha mulighet til å ta påbygg kan velge yrkesfag med praksisrettet teori, mens elever som ønsker å få yrkes- og studiekompetanse kan velge å gå fire år med skole og praksis (YSK).

Unge Høyre vil:

- Innføre flere ulike modeller for å veksle mellom skole og bedrift.
- At skoler skal kunne tilby tre ulike modeller for yrkesfaglig utdanning:
 - Yrkesfag med studiekompetanse (YSK).
 - Yrkesfag med teori for mulighet for påbygg.
 - Yrkesfag max, med lite teori og ikke mulighet for påbygg.
- Legge til rette for at elever kan ta hele utdanningsløpet i bedrift.

Mange yrkesfagelever finner ut at de ønsker å gå påbygg for å få generell studiekompetanse. Unge Høyre mener det er bra at elever som har valgt yrkesfag med teori har mulighet til å ombestemme seg. Likevel ser vi at strykprosenten på påbygg er urovekkende høy. Dette medfører at mange av disse elevene ender opp på bar bakke med verken studiekompetanse eller fagbrev. For å gjøre denne overgangen til studiespesialiserende til et bedre alternativ og sikre alle en sjanse til å bli studenter ønsker vi å utvide påbygg fra ett til to år.

Noen elever vil likevel være mer enn nok kompetente til å ta påbygg over et år og deretter studere. Dette bør være en mulighet. For å sikre at de elevene har gode forutsetninger for å fullføre, vil Unge Høyre stille karakterkrav i fellesfagene.

Noen yrkesfagelever ønsker å ta høyere utdanning selv om de ikke har generell studiekompetanse. Den såkalte Y-veien gjør det mulig for personer med relevant fagbrev, svennebrev eller yrkeskompetanse å søke seg til relevante studier på universitet eller høyskole.

Unge Høyre vil:

- At det innføres et krav om karakteren tre i fellesfagene for å kunne ta påbygg over ett år.
- At de som ikke oppfyller karakterkravet, men ønsker å ta påbyggingen til generell studiekompetanse, må ta påbygg over to år.
- Utvide mulighetene for opptak til studier gjennom Y-veien, slik at flere fagbrev blir relevante for høyere utdanning.
- Åpne for at flere universiteter og høyskoler kan tilby studier uten krav om generell studiekompetanse, gjennom Y-veien.

Undervisning og fag

Mange yrkesfagelever mister motivasjonen av en teoritung skolehverdag, og mener at teorien ikke er relevant for yrkesretningen de har valgt. Unge Høyre vil ha mer relevant teori på yrkesfag, og samarbeide med næringslivet for å sørge for at læreplanene i de teoretiske fagene gjenspeiler fagretningen som er valgt. Unge Høyre ønsker å legge til rette for at elever som tar yrkesfag best mulig kan utvikle sine ideer og skape næringsvirksomhet. Derfor bør det være mulig å tilegne seg kunnskap om økonomisk styring og drift av foretak. Yrkesfagene skal ikke bare skape arbeidere, men også gründere.

Unge Høyre vil:

- Gjøre teorien på yrkesfag mer yrkesrettet.
- Gi yrkesfagelever muligheten til å velge realfagsmatematikk og fysikk.
- Sikre oppdatert og kvalitetssikret utstyr på skoler med yrkesfaglige studieretninger.
- Øke utstyrsstipendet, slik at det dekker de reelle utstyrskostnadene yrkesfagelever har.
- Fortsette å legge til rette for at fagpersoner fra næringslivet kan undervise i yrkesfag og ta pedagogisk utdanning etter hvert.
- Legge til rette for at personer fra næringslivet kan undervise i skolen over kortere perioder, for å sikre at undervisningen er relevant for arbeidslivet.
- At kunnskapsmålene i basisfagene i større grad tilpasses det enkelte yrkesfaglige løpet.
- Sørge for at elever ved yrkesfaglige skoler får tilbud om opplæring innen økonomi og bedriftsutvikling.
- Se på muligheten for utplassering av yrkesfaglærere i bedrift for å sikre at de til enhver tid har oppdatert og relevant kunnskap innen sitt fagfelt.

Unge Høyre vil innføre sommerskole for yrkesfagelever der elevene får mulighet til å jobbe frivillig for noen utvalgte, seriøse aktører. Gjennom praksisperioden i sommerferien får elevene lære av de beste på sitt fagfelt, samtidig som de får nyttige kontakter for arbeidsmarkedet senere, slik at det blir lettere å få lærlingplasser og faste stillinger i fremtiden.

Unge Høyre vil:

- Etablere sommerskole for yrkesfagelever i samarbeid med bedrifter og ledende aktører innen de ulike yrkesfaglige retningene.
- At flere kommuner og fylkeskommuner skal tilby yrkesfagelever relevant arbeidserfaring i sommerferien.
- Arbeide for at næringslivet i større grad skal tilby internships til yrkesfagelever.

Lærlingplasser

Mange yrkesfagelever får ikke lærlingplass og får dermed ikke fullført skolegangen sin. Årsaken til dette kan være at det er for mange elever sammenlignet med behovet for arbeidskraft innenfor et fagfelt. Unge Høyre vil at skoleplassene på yrkesfag skal være basert på arbeidslivets behov, slik at fylkeskommunene ikke tilbyr uforholdsmessig mange skoleplasser innen en fagretning enn det som etterspørres av markedet.

Unge Høyre vil:

- At fylkeskommunene i større grad skal styre antall skoleplasser på yrkesfag ut fra arbeidsmarkedets behov og kapasitet til å ta inn lærlinger.
- At alle fylker skal tilby elever muligheten til å ta praksisbrev.
- Ha et utvidet tilbud med toårig opplæring i skole for elever som ikke får lærlingplass, slik at man får mulighet til å oppnå fagbrev.
- Gi yrkesfagelever muligheten til å ta fagbrev på engelsk.

For å sikre at flere yrkesfagelever får lærlingplass, må også samarbeidet mellom kommunene og næringslivet forbedres. Bedriftene må ha gunstige rammer og ordninger som gjør det enklere å ta imot lærlinger, og de må ha økt innflytelse på hvordan yrkesutdanningen utformes. I tillegg bør det stilles strenge krav til de godkjente lærlingebedriftene, slik at opplæringen i bedriftene har god kvalitet.

I dag benyttes lærlingklausuler når stat eller kommune skal legge ut et oppdrag på anbud. Det betyr at det stilles krav om at bedriften har lærlinger for å kunne vurderes til oppdraget, men det er sjelden et krav om at lærlinger deltar i det konkrete prosjektet. Unge Høyre ønsker å stramme inn lærlingklausulene, slik at lærlingene også må benyttes i det aktuelle prosjektet.

Unge Høyre vil:

- Øke lærlingtilskuddet til det utgjør kostnaden av en skoleplass.
- At de faglige rådene og nemndene som består av partene i arbeidslivet, skal få mer innflytelse i yrkesfaglige spørsmål, eksempelvis ved å kunne påvirke læreplanene i yrkesfag og hvordan avsluttende prøve skal gjennomføres.
- Fjerne arbeidsgiveravgiften for lærlinger.
- Samarbeide med næringslivet for å sørge for at flere yrkesfagelever får lærlingplass.
- Stramme inn bruken av lærlingklausuler i oppdrag som utføres for det offentlige, slik at lærlinger må benyttes i det aktuelle prosjektet.
- Innføre læreplassevaluering og kvalitetskontroll av lærlingebedrifter.
- Legge til rette for økt bruk av samarbeid mellom små bedrifter for å tilby flere lærlingplasser.

Livslang læring

Enkelte har i voksen alder ikke tilegnet seg tilstrekkelige kunnskaper og ferdigheter til å delta i arbeidslivet. Det er viktig å ha en god voksenopplæring, både for den enkelte, for arbeidslivet og for samfunnet. Mange av de som ikke fullfører videregående skole går rett ut i jobb, og opparbeider seg kunnskap i arbeidslivet. Unge Høyre vil at det skal bli lettere for de som har opparbeidet seg kunnskap fra arbeidslivet å fullføre formell utdanning dersom de ønsker det.

I dag har bare asylsøkere under 18 år rett til videregående opplæring. Personer som fyller 18 år i løpet av et skoleår har rett til å fullføre påbegynt skoleår. Utdanning er nøkkelen til et bedre samfunn, og Unge Høyre mener at unge asylsøkere under 25 år skal ha rett på videregående opplæring. Det vil føre til mer kunnskap og bedre integrering.

Unge Høyre vil:

- Innføre livslang rett til videregående skole (denne rettigheten gjelder inntil 5 år).
- Gi flere voksne en ny sjanse til å ta videregående opplæring ved å tilby voksenopplæring der man kan oppnå grunnkompetanse, generell studiekompetanse eller yrkeskompetanse.
- Innføre en ny vei for voksne over 25 år som vil ta fagbrev. Voksne skal få vurdert den realkompetansen de har, før de blir tilbudt modulbasert undervisning.
- Innføre ulike kompetansebevis for mennesker som har erfaring fra arbeidslivet, slik at de får dokumentert sin realkompetanse.
- Gi asylsøkere rett til å begynne og fullføre videregående utdanning dersom de begynner før de er 25 år.
- Legge til rette for å øke bruken av grunnskoleopplæring i introduksjonsprogrammet.

Voksenopplæring

Det kan være vanskelig å kombinere utdanning, jobb og familieliv. Det er mange ulike mennesker som går gjennom voksenopplæring, men ordningen slik den er i dag er lite tilpasset. Derfor vil Unge Høyre utvikle et nettbasert tilbud for de som har behov for voksenopplæring, men er i en livssituasjon hvor det er vanskelig å møte opp fysisk på skolen. Det er også et stort problem at lærere på voksenopplæring ikke har tilstrekkelig med kompetanse til undervisning av voksne, og særlig minoritetsgrupper. Det er viktig for Unge Høyre at man har god kvalitet på undervisningen, og vi vil derfor stille krav til kompetanse hos lærere og forelesere på voksenopplæring.

Unge Høyre vil:

- Utvikle et nettbasert tilbud for de som ikke trenger voksenopplæring, men er i en livssituasjon hvor fysisk oppmøte ikke er mulig.
- Sikre god kvalitet i voksenopplæringen ved å kreve formell kompetanse til opplæring av voksne hos alle forelesere/lærere.

Kapittel 3: Vurdering

Vurderingssituasjon

I dag kan en lærer kun vurdere elevenes kunnskaper i et fag ut fra prøver, innleveringer og muntlige fremføringer som er varslet på forhånd. Unge Høyre mener at alle undervisningstimer bør være en vurderingssituasjon. Dette vil gjøre det enklere for læreren å sette karakter i det enkelte fag, samtidig som elevene blir vurdert på det de presterer i løpet av hele semesteret.

Elevene skal stilles krav til, og det skal ikke være mulig kun å møte opp på prøver og innleveringer, og likevel oppnå vurderingsgrunnlag. Unge Høyre ønsker derfor å videreføre ordningen med fraværsgrense for udokumentert fravær.

Unge Høyre vil:

- Fjerne kravet om at læreren til enhver tid skal informere om når det foreligger en vurderingssituasjon.
- Innføre en fraværsgrense på 15% i videregående opplæring.
- At elever som nærmer seg et fravær på 10% skal ha en oppfølgingssamtale med kontaktlærer, der målet skal være å redusere elevens fravær.
- Elever som mister karaktergrunnlag på grunn av fraværet skal bli automatisk meldt opp til privatisteksamen i faget.

Lekser

For de aller fleste elever er lekser et godt og nyttig læringsmiddel fordi man gjennom mengdetrening og repetisjon tilegner seg kunnskap man ellers ville ha gått glipp av. Dersom man fjerner leksene vil de måtte erstattes av noe annet, som for eksempel heldagsskole. Dette er Unge Høyre imot. Unge Høyre mener utelukkende at lekser er en god ting. Likevel er vi positive til at skolene kan praktisere ulike pedagogiske opplegg og at det skal være opp til skolene og lærerne selv om de velger å benytte seg av lekser.

Enkelte elever drar ikke nytte av å gjøre lekser hjemme. For dem har flere skoler satt i gang leksehjelp, som ofte er arrangert av én eller flere ufaglærte. Det er mye usikkerhet knyttet til effekten av dette, og Unge Høyre ønsker derfor å avvikle ordningen med leksehjelp og bruke pengene på ekstraundervisning til elever som presterer under kritisk grense i lesing, skriving og regning.

Unge Høyre vil:

- At det fortsatt skal være opp til hver enkelt skole om det skal gis lekser eller ikke.
- At leksehjelpsordningen endres slik at den bare tilbys på ungdomstrinnet og gi lærerne mulighet til å pålegge elever leksehjelp.

Karakterer

Unge Høyre mener at tallkarakterer fra 1 til 6 er en god vurderingsform så lenge det kombineres med utfyllende og konkret tilbakemelding fra lærer om hvordan eleven kan forbedre seg. Mange elever på barneskolen vet ikke hvilket nivå de ligger på i et fag fordi tilbakemeldingene er uklare, og derfor kan overgangen til ungdomsskolen bli stor.

Det er viktig med en rettferdig og upartisk vurdering av elevenes arbeid. Flere elever føler at lærerens personlige mening spiller en rolle når karakterene settes. For å motvirke dette ønsker Unge Høyre at alle store prøver og innleveringer skal rettes anonymt.

Unge Høyre vil:

- Innføre veiledende karakterer i basisfagene fra 5. klasse.
- Innføre anonym retting av store prøver og innleveringer.

I dag er det ingen gradering av anmerkninger. En anmerkning for å ha mobilen fremme i timen, er i realiteten ikke mindre alvorlig enn en anmerkning for å være beruset i timen. Unge Høyre mener at ved tilstrekkelig alvorlig overtredelse av reglementet, kan en elev automatisk settes ned i orden og oppførselskarakter, uten rett til å få advarsel.

I dag er det mange som mener at vurderingen av elevenes orden og oppførsel har liten betydning. Brudd på ordensreglementet og dårlig oppførsel bør få konsekvenser for den det gjelder, og derfor vil Unge Høyre innføre tallkarakter i orden og oppførsel. Ordningen med at man i utgangspunktet ligger på toppkarakteren, som i dette tilfelle vil være seks, vedvarer. På den måten vil det være enklere for lærere å sette ned karakteren gradvis.

Unge Høyre vil:

- Videreføre dagens ordning med bokstavkarakterer i orden og oppførsel.
- At lærerne skal ha mulighet til sette ned karakteren i orden og oppførsel uten advarsel dersom det er en alvorlig overtredelse av skolereglementet.
- At elevenes orden og oppførsel ikke skal bli en del av elevenes vurdering i fag.

Eksamen

Unge Høyre mener eksamen er en viktig vurderingsform, som gir et godt bilde på hvor mye eleven har lært i løpet av et år. Det er urettferdig at bare én av fem kommer opp i trekkfag i første klasse på videregående. Derfor vil Unge Høyre at alle elever som går i første klasse på videregående skole skal opp i eksamen.

Det er uheldig at elevene i VG3 har eksamen rett etter russetiden. Unge Høyre mener at elevene fortjener en feiring når de er ferdig med videregående skole, men at det også er viktig å legge til rette for at elevene kan prestere best mulig. Derfor vil Unge Høyre samarbeide med russetiden om å flytte eksamener og russetreff, slik at skole og russetid kan kombineres bedre.

Privatisteksamen er positivt for elever som ønsker å forbedre karakterene sine eller ta fag som deres egen skole ikke tilbyr. Dessverre møter bare én av tre til gjennomføring av privatisteksamen. I stedet for å øke elevenes egenbetaling ved privatisteksamener, ønsker Unge Høyre å endre betalingsordningen slik at det gis større incentiver til å møte opp og fullføre eksamen.

Unge Høyre vil:

- Videreføre eksamen som vurderingsform.
- Videreføre dagens eksamensordning i ungdomsskolen.
- Endre dagens eksamensordning slik at alle VG1-elever kommer opp i eksamen.
- At kommunikasjonsverktøy ikke skal være tillatt på eksamen, og at det skal være like regler over hele landet.
- At eksamensoppgaver i blant annet norsk, engelsk og fremmedspråk skal være todelt, der en mindre del av eksamen skal besvares uten tillatte hjelpemidler.
- At elever skal ha mulighet til å be om videooptak av muntlig eksamen, slik at det kan klages på karakteren som blir satt.
- Flytte alle skriftlige eksamener, slik at man er ferdig med skriftlig eksamen innen 17. mai, og at russetiden begynner etter dette.
- Endre betalingsordningen for privatisteksamen slik at det gis større incentiver for å møte opp og fullføre eksamen, for eksempel ved å refundere deler av egenandelen etter oppmøte.
- Kontinuitetseksamen skal tilbys til de som styrker i VG3 før universitetene og høyskolene starter til høsten.
- Gi elever som ikke kommer opp på ønsket videregående opplæring muligheten til å forbedre karakterer fra ungdomsskolen.

Juks

Elever som jukser kan få bedre karakterer enn de fortjener. I verste fall kan elever ved hjelp av juks ta studieplasser fra andre elever. Unge Høyre mener at det bør være nulltoleranse for juks og at lærerne må få flere sanksjonsmuligheter ovenfor elever som jukser.

Unge Høyre vil:

- At elever som jukser på prøver, umiddelbart får nedsatt oppførselskarakter.
- At elever som blir tatt i juks, skal få karakter tilsvarende stryk på den aktuelle prøven eller innleveringen.

Kartlegging

Prøver er både viktig for den enkelte elev og for at skoleeier skal kunne måle elevenes kunnskap og progresjon over tid. Med systematisk kartlegging kan lærere, skoleledere og skoleeiere følge utviklingen og sette inn ressursene der behovet er størst. Nasjonale prøver er et godt virkemiddel for å få til dette. De nasjonale prøvene kan imidlertid forbedres, slik at de i større grad bør måle elevenes progresjon. Unge Høyre vil videreføre de nasjonale prøvene og offentliggjøre resultatene.

Unge Høyre vil:

- Videreføre nasjonale prøver.
- Innføre nasjonale prøver som måler elevenes progresjon.
- At det utvikles en nasjonal prøve i regning på Vg1.
- Sikre offentliggjøring og åpenhet om resultatene på skolenivå.
- Arbeide for å innføre storby-PISA for å kunne sammenligne storbyer i Norge med andre storbyer i Europa.
- Ha samme regelverk for nasjonale prøver over hele landet.

Kapittel 4: Grunnleggende ferdigheter

Samfunnet og arbeidsmarkedet er i stadig endring. Da det er skolen som i hovedsak utdanner Norges fremtidige arbeidstakere, må også innholdet i skolen endre seg i takt med behovene for arbeidskraft.

Unge Høyre mener det aller viktigste er at den kompetansen og de ferdighetene elevene tilegner seg gjennom fagene på skolen gjør det mulig for elevene å delta i arbeidslivet og fullføre fremtidige studier. Ingen elever skal gå ut av grunnskolen uten å kunne mestre de grunnleggende ferdighetene. Skolen har imidlertid et bredt samfunnsformål. Det man lærer på skolen skal også bidra til at elevene blir gode samfunnsborgere. Egenskaper som demokratiforståelse, samarbeidsevner og respekt for andre er viktig for at elevene skal ha et innholdsrikt voksenliv.

Fag og kompetanse

I dag bærer de forskjellige fagene preg av "stofftrengsel", det vil si at hvert fag har for mye pensum som elevene skal lære. Skal elever få god forståelse i et fag, må de ha mulighet til å fordype seg i emner, og ikke bytte mellom forskjellige emner i raskt tempo. Unge Høyre vil derfor at antallet kompetansemål innenfor forskjellige fag skal reduseres betraktelig.

At elever har det bra sosialt og emosjonelt er viktig for at elevene skal trives og lære på skolen. Sosial og emosjonell kompetanse bør imidlertid ikke integreres i fagkompetansemålene i skolen. Det er uheldig om man blander faktisk kunnskap i et fag med kompetanser som elevenes evne til empati eller andre sosiale ferdigheter.

Unge Høyre vil:

- At antallet kompetansemål innenfor fagene skal kuttes drastisk.
- At skolen først og fremst skal fokusere på elevenes faglige kompetanse, fremfor elevenes sosiale og emosjonelle prestasjoner.

De fem grunnleggende ferdighetene som ligger til grunn i alle fag er lesing, skriving, regning, å kunne uttrykke seg muntlig og digitale ferdigheter. De grunnleggende ferdighetene bør fortsatt stå sentralt i skolen. Kompetansemål innenfor digitale ferdigheter bør imidlertid tilhøre ett fag, slik at det blir klart hvem som har ansvaret for å lære elevene digitale ferdigheter.

Unge Høyre vil:

- Videreføre de fem grunnleggende ferdighetene.
- At kompetansemål i digitale ferdigheter legges under fagene matematikk og naturfag.
- At skolene skal få større frihet til å selv legge opp timetall i forskjellige fag.

Valgfag på ungdomsskolen

Innføringen av valgfag i ungdomsskolen skulle bidra til å motivere elevene, og skape variasjon i skolehverdagen. Unge Høyre tror ikke nødvendigvis at det som gir elevene økt motivasjon, er å tilby en ekstra time i uken med valgfag som ikke er relevant for resten av skolegangen. Ungdomsskolen skal forberede elevene på videregående opplæring. Unge Høyre mener derfor at valgfagene bør rettes inn mot senere studier. Eksempler på slike valgfag er diverse forseringsfag/fordypningsfag og programmering.

Unge Høyre vil:

- Endre ordningen slik at de valgfagene som tilbys på ungdomsskolen, gir elevene en introduksjon til relevante yrkesfagslinjer og studiespesialiserende fag.

Realfag

PISA-resultatene viser at Norge har store utfordringer med elevenes realfagsferdigheter. Mange elever presterer på et lavt nivå, og for få elever utmerker seg i toppsjiktet. Unge Høyre mener det er avgjørende at vi løfter realfagskompetansen til elevene.

Unge Høyre vil:

- Etablere realfaggymnas for elever som ønsker å spesialisere seg ekstra innen realfag.
- Prioritere etter- og videreutdanning av lærere innen realfag.
- Støtte prosjekter som arbeider for at flere skal velge realfag.
- Opprette en statlig premie som gis til elever med fremragende prestasjoner innen realfag.
- Innføre datateknologi som en del av naturfag.

Språkfag**Norskfaget**

I Norge er det obligatorisk å ha både bokmål og nynorsk i skolen, og elevene får karakterer i både hovedmålet og sidemålet sitt. Unge Høyre mener det er viktig at elevene får god kjennskap til begge skriftspråkene, både for å ta vare på kulturarven og for å sørge for at elever behersker begge målformene tilstrekkelig til å kommunisere og forstå brukere av sidemålet. Mange elever sliter imidlertid med å lese og skrive sitt eget hovedmål, og i 2015 gikk hver femte elev ut av skolen med karakteren to eller dårligere på skriftlig eksamen. Dette vitner om at det fremdeles finnes utfordringer i norskundervisningen, og derfor ønsker Unge Høyre å gjøre sidemålet valgfritt.

Unge Høyre vil:

- Innføre valgfritt sidemål på ungdomsskolen.
- Innføre valgfritt sidemål i videregående skole.
- Videreføre ordningen med karakterer i både muntlig og skriftlig hovedmål.
- Opprette skriftlig sidemål som valgfag på ungdomsskolen og videregående skole.
- Så lenge det er obligatorisk å lære to skriftspråk skal sidemålskarakteren fjernes.
- At alle elever skal få grunnleggende opplæring i sidemålet på barneskolen.
- At elevene skal tilegne seg god kunnskap om sidemålet gjennom litteratur i norskfaget.
- At så lenge sidemål ikke er valgfritt, skal muligheten for å trekkes til skriftlig sidemåls eksamen avvikles.
- Redusere antall norsktimer til fordel for obligatorisk engelskundervisning gjennom alle årene på videregående skole.

Fremmedspråk

Vi lever i en internasjonal og globalisert verden, og det er viktig å tilegne seg gode språkkunnskaper. I dag får alle elever undervisning i annet fremmedspråk, men dagens fremmedspråkundervisning fungerer ikke optimalt. Mange elever lærer ikke språket godt nok. Unge Høyre mener undervisningen i fremmedspråk bør starte tidligere. I tillegg ønsker Unge Høyre å avvikle muligheten til å ta fordypning i norsk eller engelsk i stedet for et annet fremmedspråk.

Unge Høyre vil:

- Innføre annet fremmedspråk fra og med 3. klasse på barneskolen.
- At skolene skal tilby flere ulike språkfag, eksempelvis arabisk, kinesisk og russisk i tillegg til tysk, fransk og spansk, der det er mulig.
- Fjerne muligheten til å ha fordypning i norsk eller engelsk som et alternativ til annet fremmedspråk, med unntak for de med annet morsmål enn norsk og/eller har lærevansker.

Andre fag

Religionsfaget bidrar til å bekjempe fordommer mot religioner og medmennesker, og gir elevene innsikt i verdensreligionene - samtidig som man lærer å ta selvstendig stilling til dem. Unge Høyre mener at alle verdensreligionene skal likestilles gjennom hele skoleløpet, slik at elevene lærer det de trenger om ulike religioner.

Unge Høyre vil:

- Videreføre religionsfaget med kristendom, religion, livssyn og etikk i grunnskolen, der kristendommen har en særlig stilling.

I dag er det bestemt at elevenes innsats skal være en del av grunnlaget for vurdering i kroppsøvningsfaget. Unge Høyre mener det er viktig at vi ikke lager særegne regler for ett fag. Gymfaget har i dag både teoretiske og praktiske kompetansemål, og elever bør få karakter og vurdering ut fra hvorvidt de oppnår disse kompetansemålene.

Unge Høyre vil:

- At karaktersettingen i gym videreføres slik ordningen er i dag.

Forståelse av egen økonomisk situasjon er viktig i dagens samfunn. Ungdom er overrepresentert i statistikken over de med mest inkassogjeld i Norge. Selv om Unge Høyre mener at foreldre har hovedansvar for veiledning og opplæring i personlig økonomi, er det viktig å erkjenne at det ikke er alle som har slike forutsetninger. Unge Høyre vil stille strengere krav til opplæring i personlig økonomi, men ønsker ikke et obligatorisk økonomifag i skolen som tar opp tid fra andre fag, eller utvider skoledagen.

Unge Høyre vil:

- Ikke ha et obligatorisk økonomifag i ungdomsskolen, men ha flere undervisningstimer i privatøkonomi i samfunnsfag og matematikkfaget.
- At forbrukerøkonomer, og andre fagpersoner, inviteres til å utføre undervisningen.

Kildekritikk

Som den dominerende kilden til nyheter og fakta, er internett utvilsomt et gode. Den frie delingen av informasjon, fører likevel med seg enkelte ulemper. Unge Høyre mener det er en uheldig utvikling at stadig flere nettsider utgir seg for å fremme faktiske nyhetssaker eller fagartikler, selv om avsender eller forfatter ikke kommer tydelig frem. Dette kan føre til at barn, så vel som voksne, tilegner seg et misforstått bilde av sannheten. Det er derfor viktig at kildekritikk utøves.

Unge Høyre vil:

- At elever fra ungdomsskolen og oppover skal undervises i riktig bruk av kilder, slik at man lettere kjenner igjen usaklige kilder både i skolesammenheng og utenom.
- At elever skal vite om de ulike referansetypene som brukes ved høyere utdanning, slik at overgangen fra VGS og universitetet blir enklere.
- At videregående skoler skal kunne pålegge sine elever å oppgi utfyllende referanselister ved skriftlige og muntlige innleveringer, slik at lærer kan ettergå faktagrunnlaget i produktet.

Kapittel 5: Skoleledelse og skoleeiere

En medvirkende årsak til middels resultater i norsk skole er mangel på ledelse, ansvarsfordeling og ansvarliggjøring fra skolelederes og skoleeierens side. Dersom norske elever skal lære mer på skolen, trenger Norge aktive skoleeiere som stiller strenge krav til kvalitet og oppfølging, og skoleledere som evner å prioritere og lede. Samtidig må ansvarsfordelingen mellom de to partene bli tydeligere, slik at det er mulig å måle måloppnåelse og stille både skoleeier og skoleledere til ansvar for resultatene.

Skoleeiere

Kommunene, fylkeskommunene og private skoleeiere har et stort ansvar for at kvaliteten i skolen er god. I dag er det for store forskjeller i skoleprestasjonene mellom ulike fylker og kommuner. Forskjellene er i stor grad styrt av hvilke forventninger og krav skoleeier har til skolen. En skoleeier med høye forventninger er bedre til å følge opp og utvikle skolene, enn en skoleeier som hovedsakelig ser på skolen som en utgiftspost på budsjettet.

Unge Høyre er kritiske til en lærernorm, fordi det bør være opp til skoleeier og den enkelte skole å bestemme hvor det skal settes inn ekstra lærerressurser. Det samme gjelder bevilgninger til skolene. En ansvarlig og aktiv skoleeier fordeler midler på en måte som gir ekstra ressurser til de skoler med et ekstra behov, følger opp de skolene som gjør det godt og evner å overføre erfaringene fra disse til andre skoler.

Unge Høyre vil:

- At skoleeiere skal kartlegge læringsresultatene gjennom hele skoleløpet og sikre full åpenhet om resultater på skolenivå.
- At skoleeiere skal bruke resultatene til å ansvarliggjøre skolene som ikke oppnår tilstrekkelig resultat, og sette inn tiltak som hever kvaliteten.
- At skoleeiere skal bruke ekstra ressurser på de skolene hvor elevene har svake resultater på kartleggingsprøver.
- At skoleeiere bør tilby lærere høyere lønnstrinn dersom de søker seg til utvalgte skoler med spesielt svake resultater eller som sliter med å rekruttere lærere.

Kontroll med skoleeier

Mange skoleeiere (kommuner og fylkeskommuner) mangler kompetanse til å utvikle eller veilede skolelederne sine, og det gjøres for lite for å hjelpe de kommunene som over tid har utilfredsstillende resultater.

I dag fører fylkesmannen tilsyn med skolenes fysiske og psykososiale skolemiljø. Det finnes imidlertid ingen instanser som fører tilsyn med skoleeierens pedagogiske praksis og kvaliteten på elevenes skolegang. Unge Høyre vil opprette en nasjonal tilsynsordning som kan føre tilsyn med skoler og utdanningsinstitusjoner.

For å sikre at de aller svakeste skoleeierne får tilstrekkelig hjelp, vil Unge Høyre også innføre en nasjonal ROBEK-liste for kommuner og fylkeskommuner som ikke klarer å følge opp skolene på god måte. Disse skoleeierne skal følges opp av et statlig innsatsteam frem til resultatene er på et akseptabelt nivå.

Unge Høyre vil:

- Innføre en nasjonal tilsynsordning som veileder og følger opp skoleeiere og skoler, etter modell av Ofsted i Storbritannia
- Innføre «nasjonal tilsynsliste» som en nasjonal ordning i Norge
- At en egen innsatsgruppe får følgende oppgaver i kommuner som havner på en nasjonal tilsynsliste:
 - Identifisere skoleeiers svakheter.
 - Iverksette tiltak for å gjøre skoleeier bedre.
 - Godkjenne skoleeiers ressursbruk på skolesektoren.
 - Følge opp skoleeier frem til skolene presterer på et faglig akseptabelt nivå.
- Stille seg positivt til kommuner som ønsker å overta driften av videregående skoler.

Skoleledere

God skoleledelse er en forutsetning for å utvikle høy kvalitet i skolen. Unge Høyre mener at skoleledelsen på den enkelte skole i større grad skal bli ansvarliggjort for skolens resultater og fremgang.

Unge Høyre mener at rektorer skal ha rett og plikt til etter- og videreutdanning. I tillegg bør dagens tilbud om lederutdanning utvides til å omfatte et bredere utvalg av ansatte i skolen, som mellomledere, viserektorer og fagledere. Det tar ofte lang tid å bli en god skoleleder, derfor vil Unge Høyre ha en egen mentorordning for skoleledere.

Unge Høyre vil:

- Gjøre "rektorutdanningen" til et permanent program.
- Gi rektorer rett og plikt til etter- og videreutdanning.
- Innføre en mentorordning for alle nye rektorer.
- At tilbudet om lederutdanning bør utvides til å omfatte et bredere utvalg av ansatte i skolen, som mellomledere, viserektorer, nye ledere og erfarne ledere.

Skoleleder skal følge opp hver enkelt lærer, være til stede i klasserommet og observere elevenes læring. En skoleleder skal vite om skolens utfordringer, hvilke elever som ligger an til å stryke i et fag, og følge utviklingen sammen med elevens kontaktlærere og de ulike faglederne.

Unge Høyre vil:

- At skoleledere skal evaluere lærere og gjennomføre observasjoner i klasserommet.
- Skoleledere og fagledere skal vite hvilke elever som ligger an til å stryke i et fag, og ha jevnlig oppfølging.
- Fjerne kravet om tiden rektor må tilbringe på skolen, slik at det blir mulig å ansette områderektorer.
- Innføre individuell lønnsfastsettelse for skoleledere.
- At skoleledere skal ansettes på åremål.
- At rektor skal få mer makt og plikt til å sørge for at sine ansatte gjør jobben sin godt nok, og i ytterste konsekvens makt til å avskjedige ansatte.

Kunnskap om skolen

Unge Høyre mener vi skylder elevene og samfunnet å vite virkningen av endringer politikerne gjør i skolen. Det gjør det mulig å holde politikerne til ansvar, å satse på politikk som virker og å avskaffe feilslåtte tiltak. Unge Høyre vil derfor gjennomføre et løft for skoleforskningen og sørge for at større tiltak blir målbare i fremtiden.

Unge Høyre vil:

- At viktige tiltak i skolen innføres på en slik måte at virkningen kan måles i etterkant.
- At randomiserte, kontrollerte studier (RCT) er hovedregelen før reformer og større endringer innføres nasjonalt.
- Utvikle Skoleporten til en fullverdig, offentlig database for norske skoledata, der all data og statistikk samles.
- Utvikle en veileder for skoleeiere som vil gjennomføre forsøk lokalt.
- Sikre at forsøk som krever godkjenning fra nasjonale myndigheter vurderes objektivt og upolitisk. Statlige myndigheter skal ikke kunne stoppe forskning fordi de misliker resultatene.

Kapittel 6: Læreren

For å få rekruttert de beste til læreryrket, må læreryrket være et attraktivt yrke med gode vilkår og muligheter for utvikling og videre karriere. Unge Høyre mener at det er viktigere med gode lærere framfor mange lærere. Vi vil derfor bruke ressursene på å styrke lærerutdanningen, forbedre lønnsvilkårene og øke mulighetene for etter- og videreutdanning, fremfor å øke lærertettheten.

Lærerutdanningen

Det finnes mange dyktige lærere. Dessverre er det også en del lærere som mangler tilstrekkelig med fagkunnskaper, pedagogiske evner, eller som ikke har redskapene de trenger for å utføre jobben på en tilfredsstillende måte. Unge Høyre vil øke opptakskravene og styrke lærerutdanningen for å gjøre utdannelsen mer attraktiv.

Unge Høyre vil:

- Innføre krav om karakteren 4 i norsk, matematikk og engelsk, og minimum 35 skolepoeng, for å kunne bli tatt opp til en lærerutdanning.
- Redusere antall studiesteder som kan tilby lærerutdanning.
- Redusere antall studieplasser på lærerutdanningene.
- Kvalitetssikre nettbasert lærerutdanning og stille krav om praksis i tillegg til undervisningen på nett.

- Tillate at utdanningsinstitusjonene gjennomfører intervjuer ved opptak til lærerutdanningen.
- Endre de fireårige grunnskoleutdanningene for trinn 1-7 og 5-10 til femårige masterutdanninger.
- Innføre mer praksis på lektorutdanningen.
- Gi kommunene mulighet til å gi ekstra stipend til lærerstudenter mot at de har et eller flere pliktår i det offentlige skolesystemet.
- At rektor skal få mer makt og plikt til å sørge for at de ansatte gjør jobben godt nok og i ytterste konsekvens får mulighet til å avskjedige ansatte.

Et attraktivt yrke

Mange av de som fullfører lærerutdanningen velger å arbeide som noe annet enn lærer etter fem år. For at det skal bli mer attraktivt å bli i læreryrket, vil Unge Høyre innføre flere karriereveier i skolen og tilby lærere bedre og mer individuelle lønnsvilkår.

Flere karriereveier i skolen innebærer at en lærer kan sikre seg opprykk og høyere lønn ved å dokumentere en kombinasjon av teoretisk og praksisbasert kompetanse innen et bestemt felt, som er høyere enn den man får gjennom lærerutdanningen. Kravene for å oppnå opprykk og høyere lønn må være forutsigbare og tydelige.

For å gjøre læreryrket til et mer attraktivt yrke, er det viktig at lærerne har tid til å planlegge, gjennomføre og evaluere undervisningen. Unge Høyre er kritiske til unødvendig møtevirksomhet, rapportering og dokumentasjon, og vil bekjempe tidstyvene i skolen.

Unge Høyre vil:

- Gi lærerne høyere lønn.
- Åpne for større adgang til å individualisere lærerlønningene basert på karriereveiene.
- Innføre flere karriereveier i skolen som skal gi lærere mulighet til å spesialisere seg og motta høyere lønn. Det kan være karriereveier innen:
 - Fag, der lærerne kan fordype seg i ulike fag og ha jevnlig kontakt med universiteter, forskningsinstitusjoner og andre fagmiljøer utenfor skolen.
 - Vurdering, der lærerne kan bli eksperter i å være gode og objektive sensorer.
 - Skoleledelse, der lærerne kan fordype seg i skoleledelse.
 - Skolemiljø, der lærerne kan utvikle sin kompetanse om relasjoner, klassemiljø og forebygging, og forebygging av mobbing.
- At nyansatte lærere skal ha et redusert antall timer med undervisning i de to første årene.
- Gi lærere med lang erfaring mulighet til å undervise i flere timer i uken dersom de ønsker det.
- At alle kommuner fjerner unødvendige krav til dokumentasjon og rapportering.
- Opprette Lektor 2 i de videregående skolene etter modell av professor 2-ordningen.

Tillit og metodeansvar

For mange politikere har forsøkt å detaljstyre hvilke metoder lærere skal bruke i undervisningen. Unge Høyre mener det skal være opp til skoleledere og lærere å velge de undervisningsmetodene som gjør at elever får gode læringsresultater. En slik "metodefrihet" forutsetter imidlertid at lærere og skoleledere velger de undervisningsmetodene som gjør at elevene lærer mest. Unge Høyre mener derfor at alle lærere har et metodeansvar, og at lærere jevnlig skal få tilbakemelding fra skoleledelsen, kolleger og elever.

Unge Høyre vil:

- At elever skal ha rett til undervisningsevaluering i alle fag.
- At skoleleder har et ansvar for å sørge for at metodene som brukes av lærerne er forskningsbasert.
- At alle lærere med jevne mellomrom skal observere klasseromsundervisning for å lære av hverandres metoder og gi tilbakemeldinger.
- At læreren skal observeres og følges tett opp av skoleledelsen.
- Evaluere og slå sammen de ulike nasjonale senterne til et "Kunnskapssenter for utdanning", slik at lærere får lettere tilgang til gode og kvalitetssikrede undervisningsopplegg.

Disiplin

Læreren er lederen i klasserommet, og det er viktig at læreren har sanksjonsmuligheter, som for eksempel å kunne nekte elever som kommer for sent, adgang til timen. Dersom en elev ikke kan møte på skolen, har eleven plikt til å informere skolen om dette før skoledagen begynner. Elever som ikke møter opp uten å ha gitt beskjed, eller kommer for sent, vil automatisk motta en SMS fra skolen med spørsmål om hvorfor eleven ikke er der. Samme SMS skal også sendes til elevens foresatte, dersom eleven er under 18 år.

Unge Høyre vil:

- Innføre et system på ungdomstrinnet og videregående opplæring hvor elever som ikke møter til timene eller kommer for sent, automatisk får en SMS. Foresatte mottar samme SMS, dersom barnet er under 18 år.
- At elever skal ha plikt til å kontakte skolen før skoledagen starter dersom de ikke har mulighet til å komme på skolen.

Etter- og videreutdanning

Etterutdanning er den kompetanseutvekslingen som skjer mellom lærere og skoleledere på lærerværelset og i skoletimene hver eneste dag. Alle lærere bør ha rett til et godt tilbud om kompetanseutvikling. Derfor mener Unge Høyre at skolelederne har et ansvar for å sørge for at etterutdanningen blir mer systematisert.

Videreutdanningen er det formelle påfyll av kompetanse som skjer ved høyere utdanningsinstitusjoner. Kravene til hva man må kunne som lærer er hele tiden i endring, og lærere må selv oppdatere seg på det viktigste stoffet gjennom videreutdanning. I tillegg mener Unge Høyre at lærere må ta del i, og stilles til ansvar for, en individuell og en lokal kompetanseutvikling.

I dag må lærere ha 30 studiepoeng for å undervise i et fag på barneskolen, og 60 poeng for å undervise på ungdomsskolen. Disse kravene er viktige, men bidrar til mangel på studieplasser for videreutdanning. Antallet studieplasser for lærerstudenter bør derfor reduseres noe for å gjøre plass til et fullgodt tilbud om videreutdanning.

Unge Høyre vil:

- At skoleledere skal ha ansvar for å gjennomføre etterutdanning av lærere gjennom systematisk lokal kompetanseutvikling.
- Gi flere lærere etter- og videreutdanning.
- At det skal bli billigere for lærere å ta videreutdanning.
- At lærere skal ha både rett og plikt til faglig påfyll gjennom etter- og videreutdanning.
- At høyskolene bør sette av et økt antall plasser til etter- og videreutdanning av lærere på bekostning av ordinære plasser til lærerstudenter.

Kapittel 7: Teknologi

Informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) har endret samfunnet vårt de siste årene. Skolen kan ikke ignorere denne utviklingen, men må heller utnytte dens potensial. Løsningen ligger i å utnytte vårt teknologiske forsprang til å skape en enda bedre skole for både elev og lærer.

Undervisningen

Ny teknologi i form av blant annet digitale kartleggingsprøver og internettbaserte læremidler kan spare lærerne for tid. Samtidig kan det gjøre læringen bedre og mer motiverende for elevene gjennom simulering og interaktivitet. Teknologi kan også bidra til at elever kan ta nettbaserte kurs dersom de ønsker et programfag som skolen ikke tilbyr. Bruk av teknologi i skolen gir imidlertid ingen garanti for at elevene lærer mer, og det er ikke nødvendig å presse teknologi inn i undervisningen dersom dette ikke er hensiktsmessig.

Elevene skal forberedes på et arbeidsliv der mange jobber vil kreve gode ferdigheter i bruk og utvikling av teknologi. Unge Høyre vil at norske elever skal få en introduksjon i enkel programmering i samarbeid med offentlige, ideelle og private aktører på barneskolen.

Unge Høyre vil:

- Sikre at lærer har den nødvendige kompetansen for å anvende ny teknologi i undervisningen før det erstatter alle andre undervisningsformer.
- Tilby flere nettbaserte kurs, som for eksempel digitale klasserom, dersom skoler ikke har mulighet til å tilby ulike programfag.
- At flere skoler skal prøve ut «omvendt undervisning/flipped classroom».
- At elever skal få en introduksjon i enkel programmering i samarbeid med offentlige, ideelle og private aktører på barneskolen.
- Støtte forskning og utvikling av nye løsninger på IKT i undervisningen.
- At det opprettes et data- og programmeringsvalgfag på ungdomsskolen.
- At elever med dysleksi og spesifikke språkvansker skal ha rett til skolebøker på lyd.
- At elever med dysleksi skal ha rett til anskaffelse og opplæring i bruk av tekniske hjelpemidler.

Teknologiske læremidler

For å sikre at IKT tas i bruk på en bedre måte i undervisningen enn i dag, må lærere få mer kunnskap om hvordan man bruker forskjellige digitale verktøy i undervisningen. Unge Høyre mener det burde finnes en lett tilgjengelig og godt oppdatert database over lærerressurser med kvalifisert faglig innhold, der læreren kan henvise elevene til ved skoleoppgaver og annet skolearbeid.

Unge Høyre vil:

- At lærere skal ha lett tilgang til portaler og digitale læringsressurser som kan brukes i undervisningen.
- At elever skal ha muligheten til å benytte digitale lærebøker og lydbøker.
- At fylkeskommunene skal tilby en skole-PC eller PC-stipend til hver enkelt elev i den videregående skole.

Kapittel 8: Skolehelse og rådgivning**Skolemiljø**

Mobbing, trakassering og diskriminering er et samfunnsproblem som både skolen og foreldre har et ansvar for å forhindre. For at færre elever skal bli mobbet og trakassert i skolen, er det sentralt at skoleeier og skoleledelse jobber målrettet mot mobbing, trakassering og diskriminering. Unge Høyre vil ha en inkluderende skole, der alle elever trives og har de beste forutsetningene for å prestere faglig.

Unge Høyre vil:

- Ha nulltoleranse for mobbing, trakassering og diskriminering i skolen.
- Sørge for at barna blir hørt i behandlingen av mobbesaker.
- Stille strengere krav til antimobbeprogrammer som mottar offentlig støtte.
- At antimobbeprogrammer skal inneholde tiltak mot skjult mobbing og digital mobbing.
- At dersom noen må bytte skole, så er det mobberen som skal bytte skole, ikke mobbeofferet og mobbeofferet skal ha mulighet dersom vedkommende heller ønsker det.
- At ordningen med mobbeombud evalueres før den eventuelt videreføres og utvides.
- At Barneombudet skal kunne sanksjonere mot skoler som ikke gjør nok for å stoppe mobbing eller arbeider for å bedre det psykososiale skolemiljøet.
- Gi skolen mulighet, men ikke plikt, til å gripe inn overfor elever som mobber medelever over internett, selv om mobbingen foregår etter skoletid.
- Si nei til blokkering av nettsider på skolen.
- At skolene som hovedregel skal delta i et anti-mobbeprogram.
- At elever som sliter med det psykososiale miljøet skal ha rett til å bytte klasse.

Alle elever skal møtes med respekt og læres opp i noen fellesverdier, blant annet likeverd og frihet. Unge Høyre mener ikke at disse verdiene ivaretas ved å tillate religiøse, tildekkende hodeplagg på barn som ikke selv har valgt å iføre seg slike, fordi det innebærer aksept for at det er medfødt sosial forskjell på kjønnene. Vår tids mangfold gjør det viktigere enn noen gang at skolen lykkes i å formidle likestilling mellom kjønnene til alle barn og unge som lever i Norge. Unge Høyre vil derfor forby religiøse hodeplagg i barneskolen.

Krav om kjønnsdelt svømmeundervisning har blitt fremsatt ved flere skoler. Unge Høyre mener at en slik utvikling vil være å gå i feil retning. Det er viktig at gutter og jenter får være sammen i ulike situasjoner innenfor skolen. Kjønnsdelt svømmeundervisning vil også bidra til å styrke fordommer og myter om kjønn, kjønnsidentiteter og kropp.

Unge Høyre vil:

- Ikke forby religiøse hodeplagg i skolen.
- Ikke tillate kjønnsdelt svømmeundervisning.

Seksualundervisning

For noen er seksualundervisningen på skolen den eneste kilden til kunnskap om kropp, seksualitet og prevensjon, og den er helt nødvendig for å opparbeide sunne holdninger til grensesetting. I dag opplever mange elever i grunnskolen at de får for dårlig eller ingen seksualundervisning, og det finnes lite informasjon om hvilken grad skolene oppfyller plikten til å gjennomføre seksualundervisning.

Fremfor å fortsette med dagens modell, hvor lærere eller helsepersonell tilsatt ved den enkelte skole har ansvar for å gjennomføre seksualundervisning, mener Unge Høyre man bør samle undervisningskompetansen i undervisningsteam som har ansvar for et større antall skoler. På denne måten vil man enklere kunne ansette personell som er utdannet på fagområdet i hele stillinger viet til seksualundervisning. Dette vil i tillegg lette arbeidsmengden for helsesøster på hver enkelt skole.

Unge Høyre vil:

- At det gjennomføres en kartlegging av seksualundervisningen i norsk skole for å sikre at alle elever får tilstrekkelig seksualundervisning.
- Innføre et minimumskrav til antall timer med seksualundervisning i løpet av grunnskolen og videregående skole.
- Innføre seksualundervisning på asylmottak og for mottaksklasser.
- At seksualundervisningen i skolen gjennomføres av lærerteam med ansvar for flere skoler i stedet for dagens modell hvor lærere tilknyttet den enkelte skole har ansvaret.
- Starte med seksualundervisning allerede i barnehagen, der barna lærer om grenser, seksualitet, åpenhet og hvordan kroppen fungerer.
- Sørge for at Klara Klok finansieres gjennom statsbudsjettet.
- At viktigheten av grenser og samtykke før sex skal være en del av pensum i seksualundervisningen.

Skolehelsetjenesten

Flere elever opplever mobbing, og mange norske ungdommer lever med en psykisk lidelse. For flere av disse elevene er det helt avgjørende med en god og tilgjengelig skolehelsetjeneste. Dessverre blir mange tilfeller oppdaget sent, og mange barn og unge får ikke den behandlingen trenger. Unge Høyre vil ansette flere helsesøstre og skolepsykologer, mens vi samtidig gir elevene mulighet til å henvises til psykolog gjennom skolehelsetjenesten.

Unge Høyre vil:

- Styrke skolehelsetjenesten ved å ansette flere helsesøstre og sikre økt tilstedeværelse på skolene.
- At flere skoler skal ha tilgang til skolepsykolog.
- Gi elever mulighet til å få henvisning til psykolog fra skolehelsetjenesten, og sikre at behandlingen begynner innen tre uker.
- At lærere i skolen får opplæring i å se etter faresignalene på psykiske lidelser.
- At det skal bli lettere å komme i kontakt med helsesøstertjenesten gjennom digitale løsninger.

Rådgivningstjenesten

I dag er det flere skoler som mangler rådgivere i fulltidsstilling og dagens rådgivere har ingen egen utdanning. Dette fører til at mange elever ikke får rådgivning om utdanningsvalg, og at kvaliteten på rådgivningen er for lav. For å sikre at fremtidige rådgivere har tilstrekkelig med kompetanse, ønsker Unge Høyre at det opprettes en egen rådgivningsutdanning. I tillegg vil Unge Høyre innføre en sertifiseringsordning for rådgivere, og stille krav om at alle som jobber som rådgivere skal gjennomgå denne.

Unge Høyre vil:

- Ha en egen rådgiverutdanning.
- Samle rådgivningstjenesten i ungdomsskolen og på videregående skole i større team for å heve kvaliteten, men sikre at alle elever får veiledning på sin skole av kvalifiserte rådgivere.
- Innføre en sertifiseringsordning for rådgivere, og stille krav om at alle som jobber som rådgivere har gjennomgått denne.
- Ha en todelt rådgivningstjeneste som skiller mellom rådgivning for fremtidige studier og jobb og rådgivning om psykisk og fysisk helse (sosialpedagogisk rådgivning).
- Åpne for at rådgivningstjenesten kan konkurranseutsettes.
- At rådgivere i ungdomsskolen skal ha større kompetanse om yrkesutdanningen og hvilke muligheter det gir i arbeidslivet.
- At rådgiverne på ungdomsskolen skal behandle yrkesfag og studiespesialiserende som likeverdige studietilbud.
- Innføre en 3-årig rådgiverutdanning.

Oppfølgingstjenesten (OT)

Mange ungdommer som ikke er i et videregående opplæringsløp eller i arbeid, har behov for og krav på ekstra oppfølging fra Oppfølgingstjenesten. I dag er ansvaret og retningslinjene rundt OTs virksomhet uklare. Unge Høyre vil ha et tydeligere regelverk og gi Oppfølgingstjenesten adgang til å gripe inn i saker hvor ungdoms ikke får den oppfølgingen de trenger.

Unge Høyre vil:

- Ha et tydeligere lovverk for Oppfølgingstjenestens virksomhet.
- Gi Oppfølgingstjenesten beslutningsmyndighet til å følge opp saker hvor ungdom ikke får hjelp av tjenestens samarbeidspartnere.
- Samordne OT med rådgivningstjenesten.

Kapittel 9: Finansiering og inntak

Finansiering

Alle elever skal ha rett til en god, gratis offentlig skole. Unge Høyre mener gratisprinsippet skal ligge til grunn i den offentlige skolen. Gratisprinsippet skal likevel ikke innskrenke skolen eller klassens mulighet til å arrangere klasseseturer som delvis er finansiert av elevene selv. Dette er så fremt det legges til rette for at familier med dårlig råd også får mulighet til å delta.

For mange elever i videregående koster utstyret de har behov for mer enn det de får utbetalt i utstyrsstipend. Dette gjelder imidlertid ikke for elever som går studiespesialisering. Unge Høyre mener at man bør fjerne utstyrsstipendet for elever som går på studiespesialisering, og heller øke utstyrsstipendet til de elevene som trenger det mest.

Unge Høyre vil:

- Bevare gratisprinsippet i den norske skolen. Gratisprinsippet bør ikke begrense skolens frihet til å reise på klasseseturer eller delta på kulturopplevelser.
- At grunnstipendet først og fremst skal gå til elever fra lavinntektsfamilier.
- Øke borteboerstipendet.
- Fortsatt ha skattefinansierte læremidler.
- Fjerne utstyrsstipendet til videregående elever som går studiespesialisering.
- Innføre en kommunal fritidsstøtteordning etter modell fra Sola kommune.

Inntak til videregående skole

Skolevalget skal være opp til den enkelte elev, og elever skal ha rett til å søke videregående skole uavhengig av hvor den ligger. Unge Høyre mener at bosted ikke skal være avgjørende for hvilken videregående skole man kan gå på og vil innføre fritt skolevalg på tvers av fylkesgrensene. For at fritt skolevalg på tvers av fylkesgrensene skal være reelt, må borteboerstipendiet økes.

Inntak til videregående skoler skal basere seg på karakterene til elevene. Likevel mener Unge Høyre det skal være en tidsbegrensning på reisevei, slik at ingen tvinges til å flytte hjemmefra for å få videregående opplæring.

Unge Høyre vil:

- Innføre fritt skolevalg på tvers av fylkesgrensene.
- At det skal være en reisegaranti på 1,5 time, der det er mulig.
- At spesialiserte videregående skoler kan stille strengere karakterkrav i relevante fag ved inntak.
- At fritt skolevalg innenfor fylkesgrensene skal bli en elevrettighet.

Kapittel 10: Privatskoler og friskoler

Alle elever bør ha mulighet til å velge en skole som passer dem. Elever som har spesielle problemer, er skoletrøtte, som ikke finner seg til rette på den lokale skolen eller som har spesielle talenter, kan få en ny mulighet på en annen skole. For å få et mer mangfoldig skoletilbud, vil Unge Høyre ha flere friskoler.

For at en friskole skal få offentlig støtte, er det i dag et krav at skolen må representere et religiøst eller pedagogisk alternativ, eller at skolen er en såkalt profilskole. Unge Høyre mener kvaliteten på skolen er viktigere enn hvem som driver den eller hvilken profil skolen har. Vi mener derfor at alle som ønsker å starte en god friskole, skal få tillatelse til det.

Friskolene får i dag lavere tilskudd per elev enn den offentlige skolen, og det er forbudt for skoleeierne å ta ut økonomisk utbytte. Skolene har heller ikke lov til å opparbeide seg kapital, noe som medfører en større risiko for konkurs. Unge Høyre vil tillate skoleeierne å ta ut utbytte dersom skolen går med overskudd. Dette vil gi skoleeierne et incentiv for å drive skolen på en god måte og tiltrekke seg flere elever.

Unge Høyre vil:

- Godkjenne og gi statlig støtte til alle friskoler som oppfyller kravene i opplæringsloven.
- Tillate friskoler å ta ut utbytte.
- At finansieringsnivået på friskoler fortsatt skal være på 85 prosent av kostnadene til en offentlig skoleplass.

Det er strukturelle forskjeller mellom friskoler og den offentlige skolen. Unge Høyre mener at friskoler og den offentlige skolen så langt som mulig bør følge like regler, og ønsker derfor å fjerne kravet om at friskoler er pliktige til å tilby gratis leksehjelp og likestille fraværsreglene mellom den offentlige skolen og friskolene.

Unge Høyre vil:

- At friskoler som oppfyller de bestemte kravene skal ha rett til godkjenning, uavhengig av det eksisterende skoletilbudet.
- At privatskoler og friskoler skal kunne gjennomføre opptak på andre grunnlag enn vitnemål og karakterkort, som for eksempel intervju.
- Fjerne kommunenes rett til å pålegge friskolene leksehjelp og andre tiltak som ikke er lovpålagt.
- Satse på elitelinjer i den videregående skolen.

Kapittel 11: Elevmakt

Elevmakt skal gi elever mulighet til å påvirke skole- og klassemiljøet. Unge Høyre mener det er viktig at elevene blir hørt, og at elevrådet har god kontakt med skolens ledelse. Derfor skal elevrådsleder ha møterett ved skolens styremøter. Det er positivt at skolen representeres i ulike høringsorgan og organisasjoner. Unge Høyre mener imidlertid at det ikke skal være mulig å kollektivt innmelde en hel elevmasse i en organisasjon eller forening. Ingen skal kunne frata andre organisasjonsfrihet.

Unge Høyre vil:

- At elever ikke kollektivt kan meldes inn i en organisasjon eller forening.
- At elever skal være representert med møte- og talerett ved fylkeskommunale og kommunale utvalg med ansvar for skole.
- At elevrådet skal involveres ved utlysning av nye stillinger, slik at elevene kan komme med innspill til kvalifikasjoner og egenskaper som bør vektlegges av skolens ledelse i ansettelsesprosessen.
- At elevrådsleder skal være til stede ved skolens styremøter.
- Innføre adgang til politisk fravær på ungdomsskolen.
- Tillate minst 80 timers dokumentert fravær på ungdomsskolen og videregående skole for politisk arbeid i partier og organisasjoner, arbeid som tillitsvalg, hjelpearbeid, lovpålagt oppmøte, helsegrunner, velferdsgrunner, representasjon i arrangementer på nasjonalt og internasjonalt nivå. Fraværet skal ikke føres på vitnemålet.

Like muligheter i utdanningen

Over halvparten av de med høyere utdanning i dag er kvinner, men utdanningsvalgene til norsk ungdom preges fremdeles av tradisjonelle kjønnsrollemønstre. Kjønnssdelte utdanningsvalg bidrar til å opprettholde et kjønnsdelt arbeidsmarked. Unge Høyre vil alltid verne om den enkeltes valgfrihet. Samtidig vet vi at informasjon og god veiledning er viktig for at mennesker tar frie valg. Unge Høyre vil derfor gjøre en større innsats for at alle elever, uavhengig av kjønn, får bedre informasjon og innblikk i de ulike utdanningsvalgene.

Unge Høyre vil:

- Innføre en mentorordning for elever som tar utradisjonelle utdanningsvalg.
- Styrke rådgiverne og kjønnsperspektivet i faget Utdanningsvalg i ungdomsskolen.
- Oppfordre skolene, næringslivet og offentlig sektor til å avholde hospiteringsdager.